

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

18 aprilie 2007*

În cauza T-195/05,

Deloitte Business Advisory NV, cu sediul în Bruxelles (Belgia), reprezentată de D. Van Heuven, S. Ronse și S. Logie, avocats,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de doamna L. Pignataro-Nolin și de domnul E. Manhaeve, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare, pe de o parte, a deciziei Comisiei de respingere a ofertei Euphet pentru contractul de achiziție publică intitulat „Contract-cadru privind evaluarea domeniilor de acțiune politică ale [Direcției Generale Sănătate și Protecția Consumatorilor], lotul nr. 1 (sănătate publică) — cerere de ofertă SANCO/2004/01/041” și, pe de altă parte, a deciziei Comisiei de atribuire a contractului în cauză unui terț,

* Limba de procedură: olandeza.

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a patra),

compus din domnul H. Legal, președinte, doamna I. Wiszniewska-Bialecka și domnul E. Moavero Milanesi, judecători,

grefier: domnul J. Plingers, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 octombrie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

- ¹ Atribuirea contractelor de achiziții publice de servicii de către Comisie este reglementată de dispozițiile titlului V din prima parte a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO L 248, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 198, denumit în continuare „regulamentul financiar”), precum și de dispozițiile Regulamentului (CE, Euratom) nr. 2342/2002 al Comisiei din 23 decembrie 2002 de stabilire a normelor de aplicare a regulamentului financiar (JO L 357, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 4, p. 3 denumit în continuare „norme de aplicare”).

2 Potrivit articolului 89 alineatul (1) din regulamentul financiar:

„Toate contractele de achiziții publice finanțate integral sau parțial din buget respectă principiile transparenței, proporționalității, tratamentului egal și nediscriminării.”

3 Conform articolului 94 din regulamentul financiar:

„Nu pot fi atribuite contracte candidaților sau ofertanților care, în timpul procedurii de achiziționare:

a) se găsesc în situație de conflict de interese; [...]”

4 Conform articolului 99 din regulamentul financiar:

„În timpul derulării procedurii de achiziționare, toate contactele dintre autoritatea contractantă și candidați sau ofertanți trebuie să îndeplinească acele condiții care garantează transparența și tratamentul egal. Aceste contacte nu pot conduce la modificarea condițiilor contractului și nici a termenilor prevăzuți în oferta inițială.”

5 Articolul 138 din normele de aplicare prevede:

„(1) Contractele se adjudecă în unul dintre următoarele două moduri:

- (a) prin procedura de adjudecare automată, caz în care contractul se adjudecă ofertei care, fiind în ordine și îndeplinind condițiile stabilite, prezintă cel mai mic preț;

- (b) prin procedura ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic.

(2) Oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic este cea cu cel mai bun raport calitate-preț, ținând seama de criteriile justificate de obiectul contractului, precum prețul oferit, meritul tehnic, caracteristici estetice și funcționale, caracteristici de mediu, costuri de funcționare, rentabilitate, termene de finalizare sau de livrare, servicii postvânzare și asistența tehnică [...]”

6 Potrivit articolului 146 alineatul (3) din normele de aplicare:

„Solicitările de participare și ofertele care nu îndeplinesc toate cerințele esențiale prevăzute în documentele de invitare la licitație sau cerințele speciale stabilite în acestea sunt eliminate.

Cu toate acestea, comisia de evaluare poate cere candidaților sau ofertanților să furnizeze materiale suplimentare sau să clarifice documentele justificative depuse în ceea ce privește criteriile de eliminare și selecție, într-un anumit termen limită [...]"

7 Articolul 147 alineatul (3) din normele de aplicare prevede:

„Autoritatea contractantă ia [...] o decizie, precizând cel puțin:

- (a) numele și adresa autorității contractante și obiectul și valoarea contractului sau ale contractului-cadru;
- (b) numele candidaților sau ofertanților respinși și motivele de respingere;
- (c) numele candidaților și ofertanților care sunt evaluați și motivele pentru care au fost selectați;
- (d) motivele de respingere a ofertelor considerate anormal de mici;
- (e) numele candidaților sau al contractantului selectat și motivele acestei alegeri prin trimitere la criteriile de selecție și adjudecare anunțate în prealabil și, dacă se cunoaște, proporția din contract sau din contractul-cadru pe care contractantul intenționează să o subcontracteze unor terțe părți;

(f) în cazul procedurilor negociate, circumstanțele menționate la articolele 126, 127, 242, 244, 246 și 247 care justifică utilizarea lor;

(g) dacă este cazul, motivele pentru care autoritatea contractantă a decis să nu adjucece un contract.”

8 Articolul 148 alineatul (3) din normele de aplicare prevede:

„Dacă, după deschiderea ofertelor, sunt necesare clarificări cu privire la o ofertă sau dacă trebuie corectate greșeli evidente de redactare în ofertă, autoritatea contractantă poate să contacteze ofertantul, deși acest contact nu poate conduce la o modificare a condițiilor din ofertă.”

Istoricul cauzei

9 La 14 decembrie 2004, Comisia a publicat în *Suplimentul la Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO 2004, S 243) un anunț de participare pentru atribuirea unui contract-cadru intitulat „Contract-cadru privind evaluarea domeniilor de acțiune politică ale [Direcției Generale Sănătate și Protecția Consumatorilor], lotul nr. 1 (sănătate publică) — cerere de ofertă SANCO/2004/01/041” (denumit în continuare „contractul-cadru”).

- 10 De la punctele 7.1.3 și 7.1.4 din caietul de sarcini referitor la procedura cererii de ofertă (denumit în continuare „caiet de sarcini”) reiese că respectivul contract-cadru trebuie să aibă ca obiect, în special, evaluarea programului de acțiune comunitară în domeniul sănătății publice stabilit prin Decizia nr. 1786/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 septembrie 2002 de adoptare a unui program de acțiune comunitară în domeniul sănătății publice (2003-2008) (JO L 271, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 9, p. 3).
- 11 Caietul de sarcini împarte obiectivele care trebuie îndeplinite în cadrul executării contractului-cadru în două obiective principale. Un prim obiectiv (obiectivul principal nr. 1) constă în realizarea anumitor studii și în furnizarea anumitor servicii în vederea proiectării și a pregătirii unor programe și a unor politici comunitare, a evaluării lor *ex ante*, precum și a „organizării activităților de evaluare”. Un al doilea obiectiv (obiectivul principal nr. 2) constă în realizarea unor evaluări intermediare, finale și *ex post* ale unor programe, ale unor politici și ale altor activități. Potrivit caietului de sarcini, contractul-cadru trebuie de asemenea să permită încheierea unor contracte specifice în funcție de nevoile Comisiei. Acesta trebuie încheiat în principiu pentru o durată de 24 de luni, cu posibilitatea prelungirii, de două ori, de fiecare dată pentru o perioadă de 12 luni.
- 12 Caietul de sarcini conține, în plus, mai multe cauze explicite de excludere a ofertanților.
- 13 Un motiv de excludere, prevăzut la punctul 9.1.3 din caietul de sarcini și care reproduce articolul 94 din regulamentul financiar, este redactat astfel:

„Nu pot fi atribuite contracte candidaților sau ofertanților care, în timpul procedurii de achiziționare:

(a) se găsesc în situație de conflict de interese [...].”

- 14 În vederea prezentării unei oferte pentru contractul în cauză, reclamanta, Deloitte Business Advisory NV, a format un consorțiu cu London School of Hygiene and Tropical Medicine (Școala de Igienă și Medicină Tropicală din Londra), Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (Organizația Olandeză pentru Cercetare Științifică Aplicată, TNO) și Istituto superiore di sanità (Institutul Superior de Sănătate italian) pentru evaluarea sănătății publice europene (European Public Health Evaluation Task Force, denumită în continuare „Euphet”), asistat de alte entități, precum Karolinska Institutet (centru de cercetare și de educație medicală suedez). Reclamanta acționează în calitate de reprezentant legal al acestui grup.
- 15 La 10 februarie 2005, Euphet a prezentat o ofertă Comisiei în cadrul procedurii de cerere de ofertă. Oferta Euphet conține un paragraf, intitulat „Independență”, care este redactat după cum urmează:

„Euphet înțelege și acceptă că niciuna dintre organizațiile de evaluare și niciunul dintre agenții acestora nu trebuie să aibă vreun conflict de interese, actual sau potențial, în îndeplinirea sarcinilor care le revin în executarea contractului-cadru. Confirmăm că toți participanții Euphet sunt total independenți față de Comisie și că nu prevedem niciun risc actual în această privință. Ne angajăm în plus să efectuăm un control prealabil detaliat în cadrul fiecărui contract în parte, pentru a garanta că echipele pe care le propunem sunt compuse din persoane care pot lucra într-o totală independență și pot oferi o evaluare obiectivă, externă și independentă. Dacă pe perioada executării proiectelor va interveni vreo problemă care ar fi susceptibilă să aibă o influență asupra acestui principiu important, vom informa de îndată Comisia despre respectiva problemă și vom căuta o soluție împreună cu aceasta.”

- 16 Prin scrisoarea din 22 aprilie 2005, Comisia a informat Euphet că oferta sa a fost respinsă, comisia de evaluare însărcinată cu contractul constatând existența riscului unor conflicte de interese în cadrul său (denumită în continuare „decizia de respingere”). În decizia de respingere, Comisia arată în fapt cele ce urmează:

„Comisia de evaluare a analizat ofertele în privința unor eventuale conflicte de interese [...]. Noțiunea de [conflict de interese] este definită în proiectul de contract care figurează în documentația cererii de ofertă. Această definiție este următoarea:

«Câștigătorul contractului va lua toate măsurile necesare pentru evitarea oricărei situații susceptibile să compromită executarea imparțială și obiectivă a contractului. Un astfel de conflict de interese ar putea să apară în special în prezența unor interese economice, a unor afinități politice sau naționale, a unor legături de familie sau afective și a oricărei alte legături pertinente de interese comune.»

În contextul unui contract de evaluare, o situație de [conflict de interese] ar putea să apară dacă ofertantul este sau a fost implicat în realizarea obiectului evaluării. Această situație ar putea determina evaluatorul să își judece propria lucrare și ar da naștere unui risc crescut ca acest conflict de interese să îi afecteze obiectivitatea, care este un factor esențial într-o evaluare. Caietul de sarcini subliniază de asemenea că obiectivitatea trebuie să fie garantată în cadrul evaluărilor.

Iată informațiile care au putut fi adunate în legătură cu implicarea principalilor parteneri ai Euphet în activitățile [Direcției Generale (DG) Sănătate și Protecția Consumatorilor]:

- London School of Hygiene and Tropical Medicine a încheiat un număr mare de contracte de subvenții (lista cuprinde 14 astfel de contracte) cu [DG Sănătate și Protecția Consumatorilor];

- TNO a încheiat un număr mare de contracte de subvenții cu [DG Sănătate și Protecția Consumatorilor] în domeniul sănătății publice;

- Istituto superiore di sanità a încheiat un contract de subvenție cu [DG Sănătate și Protecția Consumatorilor] în domeniul sănătății publice și se prevede semnarea unui alt contract în lunile următoare;

- Karolinska Institutet a încheiat un număr mare de contracte de subvenție cu [DG Sănătate și Protecția Consumatorilor] în domeniul sănătății publice;

Comisia de evaluare a tras concluzia că Euphet nu recunoaște faptul că un anumit număr de parteneri ai săi în cadrul acestui consorțiu sunt implicați în mod semnificativ în punerea în practică a programului de sănătate publică. Având în vedere riscul considerabil al unui [conflict de interese], o explicație detaliată și concretă ar fi fost necesară pentru a permite să se înțeleagă suficient modul în care problemele de [conflict de interese] puteau fi rezolvate și riscurile eliminate. Cu toate acestea, abordarea propusă nu este suficientă, iar ofertantul nu a oferit nicio garanție satisfăcătoare că orice [conflict de interese] ar putea fi evitat.”

- 17 În decizia de respingere, Comisia adaugă totuși că nu va semna contractul-cadru cu câștigătorul contractului înaintea expirării unui termen de două săptămâni.
- 18 Prin scrisoarea din 3 mai 2005, Euphet a contestat poziția Comisiei, în special invitând-o pe aceasta din urmă să răspundă înaintea datei de 4 mai 2005 și precizând că, în lipsa unui răspuns, va sesiza Tribunalul.

- 19 Prin faxul din 4 mai 2005, Comisia a confirmat primirea scrisorii Euphet și s-a exprimat în următorii termeni:

„Întrucât avem nevoie de mai mult timp pentru a analiza problemele ridicate în scrisoarea dumneavoastră, nu vom proceda la semnarea contractului înaintea expirării unui termen suplimentar de cincisprezece zile calendaristice de la data expedierii prezentei scrisori.”

- 20 Prin faxul din 19 mai 2005, Comisia a răspuns că își menține poziția de respingere a ofertei prezentate de Euphet.

Procedura și concluziile părților

- 21 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 19 mai 2005, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 22 Prin act separat, depus la grefa Tribunalului în aceeași zi, reclamanta a introdus o cerere de aplicare a măsurilor provizorii, urmărind să obțină, pe de o parte, suspendarea executării deciziei de respingere și a deciziei de atribuire a contractului unui alt ofertant (denumită în continuare „decizia de atribuire”) și, pe de altă parte, interdicția, pentru Comisie, în primul rând să notifice decizia de atribuire câștigătorului și, în al doilea rând, să semneze contractul aferent, sub sancțiunea unei penalități de 2,5 milioane euro.

- 23 Prin ordonanța din 26 mai 2005, președintele Tribunalului a obligat Comisia să nu procedeze la semnarea contractului-cadru până la pronunțarea unei ordonanțe care să hotărască definitiv cu privire la cererea de măsuri provizorii.
- 24 Prin ordonanța din 20 septembrie 2005, președintele Tribunalului a respins cererea de aplicare a măsurilor provizorii.
- 25 În baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a patra) a decis deschiderea procedurii orale.
- 26 În ședința din 11 octombrie 2006 au fost ascultate pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale puse de Tribunal.
- 27 Reclamanta solicită Tribunalului:
- declararea acțiunii ca întemeiată;
 - anularea deciziei de respingere;
 - anularea deciziei de atribuire;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

28 Comisia solicită Tribunalului:

- declararea cererii reclamantei ca neîntemeiată și respingerea acțiunii;

- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

29 În susținerea acțiunii sale, reclamanta invocă, în esență, două motive, bazate pe faptul că Euphet ar fi fost în mod ilegal exclus de la procedura de cerere de ofertă din cauza existenței unui risc de conflict de interese și, respectiv, pe faptul că ar fi fost în mod ilegal lipsită de posibilitatea de a oferi informații suplimentare în ceea ce privește conflictul de interese.

Cu privire la primul motiv, rezultat din excluderea ilegală a Euphet de la procedura de cerere de ofertă din cauza existenței unui risc de conflict de interese

30 Argumentarea reclamantei urmărește, în esență, să demonstreze, în primul rând, lipsa motivării deciziei de respingere în ceea ce privește existența unui conflict de interese, în al doilea rând, inexistența conflictului de interese și, în al treilea rând, încălcarea principiului protecției încrederii legitime, precum și încălcarea articolului 138 din normele de aplicare.

Cu privire la încălcarea obligației de motivare a existenței conflictului de interese

— Argumentele părților

- 31 În cadrul primului aspect al primului motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare și a articolului 147 alineatul (3) din normele de aplicare, reclamanta susține că decizia de respingere este motivată greșit și insuficient în ceea ce privește existența conflictului de interese.
- 32 Comisia ar fi motivat în mod greșit decizia de respingere, întrucât comisia de evaluare, din al cărui raport au fost reproduse câteva extrase în această decizie, ar fi tras în mod greșit concluzia că Euphet nu recunoștea faptul că un anumit număr de parteneri ai săi în cadrul acestui consorțiu erau implicați în mod semnificativ în punerea în practică a programului de sănătate publică. Într-adevăr, oferta Euphet ar fi prezentat în mod clar implicarea anumitor parteneri în activități ale DG Sănătate și Protecția Consumatorilor aflate în desfășurare.
- 33 De asemenea, aceasta ar fi motivat în mod insuficient decizia de respingere, întrucât nu ar fi precizat niciodată de ce soluția propusă de Euphet era insuficientă și nu oferea nicio garanție satisfăcătoare că orice conflict de interese ar putea fi evitat. În plus, potrivit reclamantei, deși cererea de ofertă solicita un număr minim de șapte experți, oferta Euphet cuprindea 65 de curriculum vitae, dintre care 45 ale unor persoane care nu aveau nicio legătură cu organizațiile menționate de Comisie, și ar fi fost prin urmare posibil în orice moment să se realizeze diversele obiective fără a provoca un conflict de interese. Cele 20 de persoane având legături cu organizațiile menționate de Comisie nu s-ar fi confruntat cu un conflict de interese decât dacă ar fi fost afectate unor activități de tip D din cadrul obiectivului principal nr. 2, care ar cuprinde multiple aspecte, ceea ce ar permite afectarea acestora unor nenumărate dosare de evaluare fără niciun risc de conflict de interese. Condițiile de selecție fiind deosebit de severe, Euphet ar fi căutat să adune un mare număr de experți, a căror

experiență în activități ale DG Sănătate și Protecția Consumatorilor era probabilă. Prin urmare, condiția necesară și suficientă ar fi fost să se propună o cale de soluționare a conflictelor de interese, condiție de care Euphet s-ar fi achitat în speță.

34 În subsidiar, reclamanta subliniază că împrejurarea, pentru unul sau pentru mai mulți dintre participanții la Euphet, de a fi primit subvenții din partea Comisiei nu ar fi de natură să pună la îndoială obiectivitatea acestora în orice situație și că, pentru prima dată în memoriul în apărare, Comisia invocă acest element și faptul că diverși experți selectați ar fi primit subvenții din partea DG Sănătate și Protecția Consumatorilor.

35 Comisiei i-ar reveni obligația de a prezenta probe concrete că un anume ofertant se află într-o situație de conflict de interese și, dacă un astfel de risc ar fi de natură să justifice excluderea unui ofertant, *quod non*, Comisia ar fi trebuit să precizeze acest lucru în mod clar în cererea de ofertă, astfel încât ofertanții astfel preveniți să fi putut ține seama de acest risc la alcătuirea echipelor lor.

36 Comisia contestă, mai întâi, critica potrivit căreia decizia de respingere este în mod greșit motivată, întrucât aceasta apreciază că a considerat în mod temeinic că Euphet nu recunoștea faptul că un anumit număr de parteneri ai săi erau implicați într-o manieră semnificativă în punerea în practică a programului de sănătate publică despre care este vorba în speță. Într-adevăr, deși curriculum vitae ale anumitor parteneri ai Euphet au scos în evidență participarea lor la punerea în practică a programului de acțiune comunitară în domeniul sănătății publice, Euphet nu ar fi considerat necesar să semnaleze Comisiei un potențial risc de conflict de interese, declarând următoarele:

„Confirmăm că toți participanții la Euphet sunt total independenți față de Comisie și că nu prevedem niciun risc actual în această privință.”

- 37 În plus, motivul de excludere referitor la conflictul de interese, prevăzut la articolul 94 din regulamentul financiar și reprodus la punctul 9.1.3 din caietul de sarcini, ar fi fost în mod intenționat redactat în termeni generali de către Comisie, întrucât aprecierea existenței unui conflict de interese ar necesita o analiză concretă din partea autorității de atribuire în funcție de elementele dosarului.
- 38 În continuare, Comisia consideră că a explicat îndeajuns rațiunile pentru care a apreciat că exista un conflict de interese în ceea ce privește Euphet. Aceasta adaugă faptul că scrisoarea sa din 19 mai 2005 nu ar reprezenta o motivare *a posteriori*, ci un răspuns la argumentele invocate în scrisoarea detaliată a avocaților Euphet din 3 mai 2005. Prin urmare, aceasta din urmă ar fi cunoscut suficient motivele deciziei de respingere.
- 39 În sfârșit, Comisia respinge afirmația reclamantei potrivit căreia ar fi fost mereu posibilă îndeplinirea unor sarcini de evaluare determinate fără riscul unui conflict de interese, întrucât oferta cuprindea 65 de curriculum vitae, dintre care 45 ale unor persoane care nu aveau nicio legătură cu partenerii Euphet pentru care Comisia constatase existența unui conflict de interese. Într-adevăr, experții propuși de către Euphet nu ar avea toți aceeași pondere și, în cadrul ofertei sale, Euphet ar clasifica experții săi în funcție de experiența lor în domeniile „Evaluare” și „Sănătate publică”. Pe această bază s-ar fi stabilit o notare de la A la D. O analiză a calificării profesionale a experților propuși de Euphet ar arăta că majoritatea celor care au nota cea mai mare și despre care s-ar putea crede că joacă rolul cel mai important în realizarea concretă a sarcinilor de evaluare ar fi legați de organizațiile care primeau subvenții importante din partea Comisiei pentru realizarea acțiunilor referitoare la programul comunitar în materia sănătății publice. Fiecare partener al consorțiului ar face de asemenea parte din comisia de contracte care supraveghează executarea contractului. În plus, reclamanta ar fi căutat să creeze o echipă omogenă și este puțin probabil ca aceste organizații sau experți să fi fost înlăturați de la realizarea anumitor sarcini, independent de consecințele pe care acest lucru le-ar fi avut asupra muncii depuse.

40 Pe de altă parte, Comisia contestă argumentul potrivit căruia ea ar fi trebuit să menționeze în mod expres „riscul unui conflict de interese” printre motivele de excludere prevăzute în caietul de sarcini, împiedicând astfel Euphet să ia în considerare acest risc.

41 În primul rând, motivele de excludere ar fi enunțate în mod exhaustiv la articolele 93 și 94 din regulamentul financiar, iar ipoteza unui conflict de interese ar fi menționată la articolul 94 și reprodusă textual în caietul de sarcini.

42 În al doilea rând, Euphet ar fi fost perfect informată în materia conflictelor de interese cu ocazia redactării ofertei sale, întrucât a declarat în aceasta: „Euphet înțelege și acceptă că niciuna dintre organizațiile de evaluare și niciunul dintre agenții acestora nu [trebuie] să aibă vreun conflict de interese, actual sau potențial, în îndeplinirea sarcinilor ce le revin în executarea contractului-cadru.” Conștientă de faptul că riscul unui conflict de interese, nu numai actual, ci și potențial, era incompatibil cu îndeplinirea sarcinilor de evaluare care țin de contractul-cadru, Euphet ar fi afirmat totuși în oferta sa:

„Confirmăm că toți participanții Euphet sunt total independenți față de Comisie și că nu prevedem niciun risc actual în această privință.”

43 În al treilea rând, reclamanta ar recunoaște, în replica sa, existența unui conflict de interese în situația în care organizațiile participă la evaluarea unei politici comunitare în cadrul căreia au primit subvenții, arătând că „[e]ste evident că un asociat sau un expert al acestui asociat nu poate participa la evaluarea unui dosar în cadrul căruia acest asociat a beneficiat el însuși de o subvenție”. Comisia amintește, în acest sens, că toți partenerii consorțiului în cauză, precum și mai mulți experți la care se apelase primeau subvenții de la DG Sănătate și Protecția Consumatorilor pentru realizarea anumitor acțiuni în cadrul executării programului comunitar de sănătate publică.

— Aprecierea Tribunalului

- 44 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că argumentele referitoare la motivarea pretins eronată și insuficientă a deciziei de respingere se reduc în esență la o argumentare referitoare la o eroare de apreciere săvârșită de către Comisie, precum și la caracterul netemeinic al deciziei de respingere. Așadar, aceste chestiuni nu țin de analiza obligației de motivare care îi este impusă Comisiei, ci de analiza pe fond a deciziei de respingere și vor fi, prin urmare, tratate în cadrul analizei celui de al doilea aspect al prezentului motiv. Argumentele prezentate mai sus nu vor fi analizate în cadrul acestui aspect decât în măsura în care pot efectiv să fie considerate ca fiind întemeiate pe încălcarea obligației de motivare.
- 45 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, obligația de motivare depinde de natura actului în cauză și de contextul în care acesta a fost adoptat. Motivarea trebuie să evidențieze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției, astfel încât, pe de o parte, să permită persoanelor interesate să cunoască justificările măsurii adoptate pentru a putea să își apere drepturile și să verifice dacă decizia este sau nu temeinică și, pe de altă parte, să permită instanței comunitare să exercite controlul de legalitate (hotărârea Curții din 14 februarie 1990, Delacre și alții/Comisia, C-350/88, Rec., p. I-395, punctele 15 și 16, și hotărârea Tribunalului din 9 aprilie 2003, Forum des migrants/Comisia, T-217/01, Rec., p. II-1563, punctul 68).
- 46 În speță, decizia de respingere prevede expres că excluderea ofertei Euphet este motivată prin existența unui risc de conflict de interese referitor, pe de o parte, la subvențiile primite de către principalii membri ai Euphet și, pe de altă parte, la insuficiența garanțiilor oferite de către Euphet în această privință.

- 47 Decizia de respingere prezintă în mod clar și neechivoc raționamentul Comisiei, permițând astfel, pe de o parte, persoanelor interesate să cunoască justificările măsurii adoptate pentru a putea să își apere drepturile și să verifice dacă decizia este sau nu temeinică și, pe de altă parte, Tribunalului să exercite controlul de legalitate.
- 48 Rezultă că argumentarea reclamantei bazată pe lipsa motivării deciziei de respingere nu poate fi reținută. Prin urmare, primul aspect al primului motiv trebuie respins.

Cu privire la inexistența conflictului de interese

— Argumentele părților

- 49 În cadrul celui de al doilea aspect al primului motiv, reclamanta reproșează Comisiei încălcarea articolului 94 din regulamentul financiar și a dispozițiilor procedurii cererii de ofertă.
- 50 În primul rând, Euphet nu ar putea fi exclus de la procedura cererii de ofertă pentru simplul fapt al existenței unui risc de conflict de interese. Articolul 9.1.3 din caietul de sarcini ar prevedea, desigur, că respectivul contract nu poate fi atribuit candidaților sau ofertanților susceptibili de a se afla în situație de conflict de interese pe durata procedurii de atribuire a contractului, însă noțiunea de conflict de interese nu ar fi totuși definită nici în cererea de ofertă, nici în articolul 94 din regulamentul financiar.

- 51 În temeiul articolului II.3.1 din contractul-cadru, un simplu conflict de interese și, *a fortiori*, un risc de conflict de interese nu ar fi, prin ele însele, motive de excludere. Ar fi suficient ca persoana interesată să ia măsurile necesare pentru evitarea oricărui conflict de interese sau a consecințelor acestuia. De altfel, articolul amintit ar prevedea un mecanism de reglementare a conflictelor de interese susceptibile să apară în timpul executării contractelor. Comisia ar fi prevăzut, prin urmare, riscul de conflict de interese în cadrul contractului, astfel încât existența unui astfel de risc nu ar putea să justifice o excludere.
- 52 Reclamanta mai adaugă faptul că soluția propusă de Euphet depășea cu mult cerințele proiectului de contract-cadru, propunând nu numai o soluție *a posteriori*, adică pe timpul executării fiecărui contract specific, ci și un control *a priori*, și anume încă din etapa constituirii dosarului de candidatură, în funcție de obiectul contractelor specifice. O astfel de abordare ar permite reducerea la maximum a riscului de apariție a unui conflict de interese în executarea unei sarcini concrete. Independența personalului Euphet ar fi fost astfel garantată în scrisoarea din 10 februarie 2005 care însoțea oferta, adresată de către Euphet Comisiei.
- 53 Potrivit reclamantei, Comisia nu putea să pretindă mai mult din partea Euphet, și aceasta cu atât mai puțin cu cât, în ziua depunerii cererii, conținutul precis al contractelor specifice nu era cunoscut încă. Comisia nu ar fi putut, prin urmare, să excludă Euphet fără să fi cunoscut în detaliu conținutul contractelor specifice care urmau să fie încheiate. În situația în care Comisia ar fi dorit să poată exclude un ofertant din cauza riscului unui conflict de interese, ea ar fi trebuit să precizeze acest lucru în caietul de sarcini.
- 54 Pe de altă parte, niciunul dintre documentele cererii de ofertă nu ar prevedea un motiv expres de excludere a ofertantului care ar avea unul sau mai mulți membri implicați în proiecte în curs ale DG Sănătate și Protecția Consumatorilor, iar un astfel de motiv nu ar putea fi reținut câtă vreme el nu ar fi consacrat nici în articolul 94 din regulamentul financiar, nici de jurisprudență.

- 55 Reclamanta susține în egală măsură că, astfel cum a procedat președintele Tribunalului în ordonanța din 20 septembrie 2005, trebuie să se distingă între ipoteza în care ofertanții se află „cu ocazia procedurii de atribuire [a contractului] în situație de conflict de interese”, ceea ce ar justifica excluderea lor în temeiul articolului 94 din regulamentul financiar, și ipoteza unui risc de conflict de interese reținut în speță de către Comisie pentru a justifica excluderea. În temeiul punctului 88 din această ordonanță, reclamanta apreciază că este de competența Tribunalului să determine gradul de certitudine necesar pentru a justifica o excludere de la procedura cererii de ofertă, precum și marja de apreciere de care dispune Comisia pentru a constata existența unui risc de conflict de interese. Comisia nu ar putea și nu ar trebui să excludă un ofertant decât în situația în care constată un conflict de interese real.
- 56 În al doilea rând, reclamanta reproșează Comisiei faptul că nu a efectuat o verificare concretă a ofertei Euphet.
- 57 Reclamanta invocă în această privință jurisprudența potrivit căreia ar fi interzisă excluderea unui ofertant în mod abstract, în lipsa vreunei verificări concrete a unei soluționări a conflictelor de interese (hotărârea Curții din 3 martie 2005, Fabricom, C-21/03 și C-34/03, Rec., p. I-1559, și hotărârea Tribunalului din 17 martie 2005, AF Con Management Consultants și alții/Comisia, T-160/03, Rec., p. II-981, punctele 75-78).
- 58 Comisia contestă argumentul referitor la excluderea Euphet de la procedura cererii de ofertă pentru simplul motiv că ar exista un risc de conflict de interese.
- 59 Mai întâi, aceasta susține că dispozițiile articolului 94 din regulamentul financiar, preluate la punctul 9.1.3 din caietul de sarcini, prevedeau excluderea ofertanților care, „cu ocazia procedurii de atribuire” a unui contract, se găsesc în „situație de conflict de interese”. Aceste dispoziții ar avea în vedere în special riscurile de

conflicte de interese prezente încă din etapa atribuirii contactului și care pot să îi afecteze executarea. Existența unui conflict de interese chiar înainte de atribuirea contractului ar reprezenta prin urmare un motiv de respingere a ofertei. Alta ar fi fost situația dacă un conflict de interese care nu exista la momentul atribuirii contractului ar fi apărut în timpul executării acestuia. În acest ultim caz, un mecanism contractual ar fi fost prevăzut pentru a neutraliza eventuale conflicte de interese. Un risc real de conflict de interese existent încă din faza atribuirii ar constitui un motiv legitim de excludere de la procedură în temeiul articolului 94 din regulamentul financiar. Constatarea existenței unui risc grav de apariție a unei situații de conflict de interese „în viitor” (la momentul executării contractului) ar reprezenta un conflict de interese „actual” în contextul atribuirii contractului.

60 În continuare, dacă cererea de ofertă nu impune ofertanților obligația de a include totodată în oferta lor o propunere de măsuri de înlăturare a conflictelor de interese, această omisiune s-ar explica prin chiar faptul că stabilirea existenței unui conflict de interese, chiar înainte de atribuirea contractului, ar antrena excluderea ofertei respective, în temeiul articolului 9.1.3 din caietul de sarcini și al articolului 94 din regulamentul financiar.

61 În sfârșit, un risc de conflict de interese, în ceea ce privește Euphet, nu ar necesita nicio cunoaștere prealabilă a conținutului exact al contractelor specifice care urmează în temeiul contractului-cadru. Ar fi suficient să se constate faptul că, ținând seama de obiectul contractului-cadru însuși, obiectivitatea și imparțialitatea Euphet în îndeplinirea sarcinilor ce i s-ar încredința pot fi în mod serios puse la îndoială.

62 În ceea ce privește argumentul bazat pe lipsa unei verificări concrete a ofertei Euphet, Comisia răspunde că, în speță, comisia de evaluare ar fi verificat în mod concret dacă a existat un conflict de interese. S-ar fi constatat, cu această ocazie, că toți partenerii consorțiului, precum și mai mulți experți la care se apelase primeau subvenții de la DG Sănătate și Protecția Consumatorilor pentru realizarea anumitor acțiuni în executarea programului de sănătate publică. Participarea acestor organizații la realizarea obiectului evaluării le-ar putea aduce, în cadrul unei

evaluări intermediare sau *ex post*, în situația de a-și evalua propria activitate, ceea ce ar compromite obiectivitatea și imparțialitatea lor. În plus, în cadrul unei evaluări *ex ante*, ar exista de asemenea un risc de conflict de interese, întrucât organizațiile care primesc în mod regulat subvenții cu ocazia realizării anumitor programe ar fi în măsură să influențeze evoluția și orientarea ulterioară a acestor programe.

- 63 Comisia respinge ideea potrivit căreia nu ar putea exista un conflict de interese decât cu ocazia evaluărilor intermediare și *ex post* ale programelor individuale. Într-adevăr, întrucât evaluările *ex ante* au ca obiectiv să susțină și să orienteze politica viitoare a Comisiei în materia sănătății publice, organizațiile care primesc în mod regulat subvenții ar fi predispușe să își apere propriile interese cu ocazia definirii orientărilor unui program de acțiune viitor.

— Aprecierea Tribunalului

- 64 Decizia de respingere a ofertei prezentate de Euphet a fost motivată prin riscul unui conflict de interese constatat în privința ofertantei, prin nerecunoașterea de către aceasta a unui astfel de risc și prin inexistența, în ofertă, a unor propuneri concrete care să permită dispariția acestuia. Astfel, trebuie să se stabilească mai întâi dacă, pe de o parte, Comisia avea dreptul să se raporteze la existența unui risc de conflict de interese pentru a respinge oferta prezentată de Euphet și, pe de altă parte, dacă tocmai existența acestui risc a condus-o la adoptarea deciziei de respingere. Va trebui apoi să se examineze dacă într-adevăr Comisia era îndreptățită să considere că riscul de conflict de interese invocat exista cu adevărat în speță.
- 65 Baza juridică a deciziei de respingere se regăsește la articolul 94 din regulamentul financiar, reprodus la punctul 9.1.3 din caietul de sarcini, care prevede excluderea de

la faza de atribuire a contractului a ofertanților care, „cu ocazia procedurii de atribuire”, se găsesc în „situație de conflict de interese”. În plus, decizia de respingere propune ca definiție a conflictului de interese redactarea articolului II.3.1 din contractul-cadru, care prevede: „Câștigătorul contractului va lua toate măsurile necesare pentru evitarea oricărei situații susceptibile să compromită executarea imparțială și obiectivă a contractului. Un astfel de conflict de interese ar putea să apară în special în prezența unor interese economice, a unor afinități politice sau naționale, a unor legături de familie sau afective și a oricărei alte legături pertinente de interese comune.” Tot potrivit articolului II.3.1, „[c]âștigătorul se va asigura că personalul său, consiliul său de administrație și conducătorii săi nu se află într-o situație care poate da naștere unui conflict de interese”.

66 Articolul 94 din regulamentul financiar se aplică, conform prevederilor sale, tuturor contractelor de achiziții publice finanțate în întregime sau în parte din bugetul Comunităților. Prin urmare, acesta nu face distincție după cum procedura de atribuire respectivă privește un contract-cadru sau un alt tip de contract.

67 Totuși, această dispoziție nu permite excluderea unui ofertant de la o procedură de atribuire decât dacă situația de conflict de interese la care se referă este reală, iar nu ipotetică. Aceasta nu înseamnă că un risc de conflict de interese nu este suficient pentru a exclude o ofertă. Într-adevăr, un conflict de interese nu se poate concretiza, în principiu, decât în momentul executării contractului. Înainte de încheierea contractului, un conflict de interese nu poate fi decât potențial, iar articolul 94 din regulamentul financiar presupune deci un raționament în termeni de risc. Acest risc trebuie să fie constatat efectiv, în urma unei evaluări concrete a ofertei și a situației ofertantului, pentru ca acesta să poată fi exclus de la procedură. Simpla eventualitate a unui conflict de interese nu ar putea fi suficientă în acest scop.

68 Rezultă că, în procedura de atribuire a unui contract-cadru, trebuie să se țină seama de faptul că, în principiu, contractele specifice, a căror atribuire va ocaziona o verificare a absenței unui risc de conflict de interese, vor trebui în principiu să intervină înainte de a se încredința câștigătorului contractului-cadru executarea

unor sarcini precise. Prin urmare, într-o astfel de ipoteză, riscul apariției unei situații de conflict de interese nu trebuie reținut decât în prezența unor împrejurări determinate care să îl pună pe ofertant în imposibilitatea de a evita riscul de subiectivism în realizarea majorității sarcinilor aferente contractului-cadru.

69 În speță, decizia de respingere putea, prin urmare, să aibă în vedere o situație de conflict de interese reală, iar nu ipotetică, și tocmai existența acesteia a determinat Comisia să adopte această decizie.

70 Într-adevăr, cum s-a arătat la punctul 16 de mai sus, decizia de respingere arată că principalii parteneri ai Euphet sunt implicați în activitățile DG Sănătate și Protecția Consumatorilor, în special pentru că aceștia sunt titularii unui mare număr de contracte de subvenție în acest domeniu, precum și în cel al sănătății publice, în timp ce Euphet nu recunoaște implicarea membrilor săi în punerea în practică a programului comunitar în materie de sănătate publică.

71 Comisia a arătat de asemenea, fără a fi contrazisă în această privință, că cei mai experimentați experți propuși de Euphet aveau, în majoritatea lor, legături cu organizațiile care primiseră importante subvenții din partea Comisiei pentru realizarea acțiunilor referitoare la programul comunitar în materie de sănătate publică.

72 Pronunțându-se pe această bază, în decizia de respingere și în scrisoarea de confirmare din 19 mai 2005, pentru existența unui risc de conflict de interese, apreciat ca fiind „mare”, Comisia a considerat astfel că o situație de conflict de interese exista, în principiu, încă din etapa procedurii de atribuire a contractului, chiar dacă acesta nu se concretizase încă în planul consecințelor sale.

- 73 Rezultă de aici că, într-adevăr, Comisia a examinat oferta Euphet în temeiul dispozițiilor articolului 94 din regulamentul financiar, precum și ale punctului 9.1.3 din caietul de sarcini. Prin urmare, argumentarea reclamantei privind pretinsa luare în considerare, pentru respingerea ofertei sale, a unor criterii străine acestor dispoziții nu poate fi reținută.
- 74 Argumentele contrare ale reclamantei nu sunt de natură să repună în discuție această concluzie.
- 75 Argumentul potrivit căruia articolul II.3.1 din contractul-cadru ar fi aplicabil numai conflictelor de interese apărute în timpul executării contractului-cadru, iar nu încă din etapa procedurii cererii de ofertă, este lipsit de relevanță, în măsura în care conflictul de interese există în speță încă de la atribuirea contractului, justificând astfel excluderea ofertei în temeiul articolului 94 din regulamentul financiar și al punctului 9.1.3 din caietul de sarcini. Pentru același motiv, reclamanta susține inutil că propunerea de rezolvare a conflictelor de interese depășea cerințele contractului-cadru, în măsura în care aceasta cuprindea de asemenea un control *a priori*, și anume de la momentul constituirii dosarului de candidatură, în funcție de natura și de obiectul contractelor specifice.
- 76 Tot astfel, contrar afirmației reclamantei, obiectul contractului-cadru fiind precis definit, Comisia a putut să constate în mod valabil că obiectivitatea principalilor parteneri ai Euphet putea fi pusă în mod serios la îndoială, încă de la momentul depunerii ofertei, datorită subvențiilor primite, în măsura în care, astfel cum o arată decizia de respingere, această împrejurare îl putea pune pe evaluator în situația de a se pronunța asupra propriei activități, creând astfel un conflict de interese.
- 77 În ceea ce privește, în continuare, întrebarea dacă efectiv Comisia avea motive temeinice să constate existența unei situații de conflict de interese în speță cu privire

la Euphet și să considere că aceasta nu recunoștea un astfel de risc, trebuie subliniat că, astfel cum s-a arătat la punctul 70 de mai sus, Comisia, în decizia de respingere, arată, fără a fi contrazisă în această privință de către reclamantă, că s-a constatat de către comisia de evaluare că principalii membri ai Euphet încheiaseră mai multe, chiar numeroase, contracte de subvenție cu DG Sănătate și Protecția Consumatorilor, în special în domeniul sănătății publice. Având în vedere obiectul contractului-cadru, și anume „evaluarea domeniilor de acțiune politică ale DG [Sănătate și Protecția Consumatorilor...] (sănătate publică)”, în mod temeinic Comisia a considerat, încă din etapa procedurii de atribuire a contractului, că exista un conflict de interese susceptibil să compromită executarea imparțială și obiectivă a contractului-cadru de către Euphet. În plus, Comisia reamintește în decizia de respingere că oferta Euphet menționa: „Euphet înțelege și acceptă că niciuna dintre organizațiile de evaluare și niciunul dintre agenții acestora nu trebuie să aibă vreun conflict de interese, actual sau potențial, în îndeplinirea sarcinilor care le revin în executarea contractului-cadru. Confirmăm că toți participanții Euphet sunt total independenți față de Comisie și că nu prevedem niciun risc actual în această privință.” Prin urmare, trebuie constatat că, tot în mod temeinic, Comisia a dedus din aceasta, în decizia de respingere, că „Euphet nu recunoștea faptul că un anumit număr de parteneri ai săi în cadrul acestui consorțiu [erau] implicați în mod semnificativ în punerea în practică a programului de sănătate publică” și că, „[a]vând în vedere riscul considerabil al unui [conflict de interese], o explicație detaliată și concretă ar fi fost necesară pentru a permite să se înțeleagă în mod suficient modul în care problemele de [conflict de interese] puteau fi rezolvate, iar riscurile eliminate”.

78 Din cele de mai sus rezultă că în mod valabil Comisia a putut să considere că oferta Euphet trebuia exclusă de la atribuirea contractului în temeiul articolului 94 din regulamentul financiar și al articolului 9.1.3 din caietul de sarcini.

79 În ceea ce privește argumentul reclamantei dedus din faptul că este interzisă excluderea unui ofertant în mod abstract, în absența vreunei verificări concrete a ofertei sale și mai ales a propunerii sale de soluționare a conflictului de interese, acesta este lipsit de temeii.

- 80 Într-adevăr, din cele constatate anterior rezultă că, în speță, Comisia a procedat la un control concret al ofertei prezentate de către Euphet înainte de a hotărî să o excludă de la procedură. În plus, pretinsa absență a unei analize a propunerii de soluționare a conflictului de interese nu este relevantă, întrucât Comisia era obligată să respingă oferta Euphet din cauza situației de conflict de interese, în temeiul articolului 94 din regulamentul financiar și al articolului 9.1.3 din caietul de sarcini.
- 81 Având în vedere cele de mai sus, argumentarea reclamantei referitoare la inexistența conflictului de interese nu ar putea fi reținută, iar al doilea aspect al primului motiv trebuie respins.

Cu privire la încălcarea principiului protecției încrederii legitime și a articolului 138 din normele de aplicare

— Argumentele părților

- 82 În cadrul celui de al treilea aspect al primului motiv, reclamanta susține că soluționarea conflictului de interese propusă de către Euphet în oferta sa fusese anterior acceptată de către Comisie, chiar dacă era vorba despre alte direcții generale. Întrucât Comisia s-a îndepărtat de politica sa anterioară, aceasta ar fi încălcat principiul protecției încrederii legitime.
- 83 Reclamanta adaugă faptul că, dacă, după respingerea fără temei a ofertei Euphet, Comisia ar atribui contractul unui terț, aceasta ar încălca articolul 138 din normele de aplicare.

84 Comisia răspunde că reclamanta nu prezintă suficiente argumente în sprijinul afirmației sale privind încălcarea principiului protecției încrederii legitime.

85 Aceasta contestă de asemenea faptul că atribuirea contractului unui terț constituie o încălcare a articolului 138 din normele de aplicare. Această dispoziție ar distinge numai cele două forme posibile de atribuire a unui contract, și anume procedura de adjudecare automată sau procedura ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic. Acceptarea ofertei Euphet la faza de selecție și atribuire nu ar însemna că, în mod necesar, contractul i-ar fi atribuit acesteia.

— Aprecierea Tribunalului

86 Potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a solicita protecția încrederii legitime, care reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale Comunității, aparține oricărui particular care se află într-o situație din care rezultă că administrația comunitară, oferindu-i asigurări clare, l-a determinat să aibă speranțe întemeiate. Reprezintă astfel de asigurări, oricare ar fi forma în care acestea sunt comunicate, informațiile precise, necondiționate și concordante și care provin de la surse autorizate și de încredere (hotărârea Tribunalului din 21 iulie 1998, Mellett/ Curtea de Justiție, T-66/96 și T-221/97, RecFP, p. I-A-449 și II-1305, punctele 104 și 107).

87 În speță, reclamanta se limitează să invoce poziția care ar fi fost adoptată de către Comisie în cadrul altor proceduri de cerere de ofertă, fără să probeze însă afirmațiile în acest sens. Astfel de împrejurări, presupunând că sunt reale, nu sunt de natură să constituie asigurări precise date de către instituție și, prin urmare, nu ar putea să reprezinte temeiul unei încrederi legitime în privința acceptării, de către Comisie, a mecanismului propus de Euphet în cadrul contractului în cauză.

- 88 În ceea ce privește afirmația reclamantei potrivit căreia excluderea ilegală a Euphet a avut ca rezultat atribuirea contractului unui ofertant a cărui ofertă nu era cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic, aceasta este inoperantă în măsura în care, ținând seama de existența conflictului de interese constat în privința Euphet (a se vedea punctele 77 și 78 de mai sus), Comisia era obligată să respingă oferta acesteia.
- 89 Argumentarea reclamantei nu poate așadar să fie admisă. Prin urmare, al treilea aspect al primului motiv trebuie să fie respins.
- 90 Având în vedere considerentele de mai sus, primul motiv trebuie să fie respins în ansamblul său.

Cu privire la al doilea motiv, bazat pe lipsirea ilegală a Euphet de posibilitatea de a furniza informații suplimentare în ceea ce privește conflictul de interese

- 91 În cel de al doilea motiv, reclamanta invocă, în esență, încălcarea de către Comisie a obligației sale de a solicita informații suplimentare anterior respingerii ofertei, care ar decurge din articolul 146 alineatul (3) din normele de aplicare, a principiului protecției încrederii legitime, precum și a principiului tratamentului egal.

Argumentele părților

- 92 Potrivit reclamantei, Comisia nu putea elimina oferta Euphet fără a-i oferi posibilitatea de a se apăra, iar comisia de evaluare ar fi trebuit cel puțin să îi permită să prezinte observații cu privire la acest aspect.

- 93 În primul rând, reclamanta îi reproșează Comisiei faptul că nu a invitat Euphet să prezinte informații suplimentare cu privire la problema conflictului de interese, contrar prevederilor articolului 146 alineatul (3) din normele de aplicare.
- 94 În al doilea rând, reclamanta invocă încălcarea principiului încrederii legitime și afirmă, invocând în acest sens un schimb de scrisori între Comisie și un ofertant, că există o practică a Comisiei constând în solicitarea de informații suplimentare candidaților sau ofertanților atunci când este necesar. Această practică ar fi, de altfel, confirmată de jurisprudența Curții în materia contractelor de achiziții publice, în special prin hotărârea Fabricom, punctul 57 de mai sus. Nesolicitând informații suplimentare, Comisia ar fi acționat contrar unei practici constante și confirmate de jurisprudență și ar fi încălcat principiul protecției încrederii legitime. Pe de altă parte, cu altă ocazie, Comisia ar fi dat unui ofertant care riscă să fie exclus posibilitatea de a se apăra. În plus, reclamanta nu ar cunoaște alte cazuri în care un ofertant ar fi fost exclus în temeiul unui risc de conflict de interese. Dacă nu este în măsură să demonstreze că există astfel de situații, Comisiei i-ar fi imposibil să prevadă o astfel de excludere fără să încalce principiul protecției încrederii legitime.
- 95 În al treilea rând, invocând în această privință încălcarea principiilor tratamentului egal și al nediscriminării, prevăzute la articolul 89 alineatul (1) și la articolul 99 din regulamentul financiar, reclamanta întreabă dacă, în cadrul cererii de ofertă în discuție, Comisia a oferit altor ofertanți posibilitatea de a prezenta informații suplimentare. Reclamanta constată o contradicție în argumentarea Comisiei care, pe de o parte, afirmă, în memoriul său în apărare, că „după deschiderea ofertelor, nicio cerere de informații suplimentare nu a fost adresată vreunui ofertant”, dar, pe de altă parte, arată, în duplica sa depusă la 24 iunie 2005 în cadrul procedurii pentru aplicarea măsurilor provizorii introduse la președintele Tribunalului, că a solicitat anumitor ofertanți să demonstreze că ofertele lor fuseseră expediate în termenul prevăzut, ceea ce Comisia ar fi făcut după deschiderea ofertelor sau, cel puțin, după data limită de depunere a acestora. Reclamanta apreciază că, dacă au fost solicitate informații suplimentare ofertanților, în vreme ce Euphet nu i s-a dat posibilitatea să

se apere și nici măcar să își expună punctul de vedere cu privire la riscul conflictului de interese, Comisia a încălcat principiul tratamentului egal pentru ofertanți.

- 96 Comisia susține că nu are obligația de a-l asculta pe ofertant decât dacă are în vedere să îi aplice acestuia sancțiuni administrative sau financiare, precum excluderea de la contracte și subvenții viitoare, în temeiul articolului 96 din regulamentul financiar, iar nu și atunci când îl exclude de la atribuirea unui contract determinat în temeiul articolului 94 din regulamentul financiar.
- 97 În această privință, în primul rând, Comisia atrage atenția asupra faptului că articolul 146 alineatul (3) din normele de aplicare nu îi impune nicio obligație de a cere ofertanților informații suplimentare cu privire la documentele justificative furnizate. În orice caz, în temeiul articolului 99 din regulamentul financiar și al articolului 148 alineatul (3) din normele de aplicare, contactele între Comisie și ofertanți nu ar putea conduce la o modificare a termenilor ofertei.
- 98 În al doilea rând, Comisia contestă existența unei practici generale constând în solicitarea sistematică de informații suplimentare unui ofertant înainte de a-l exclude din cauza unui conflict de interese. În plus, schimbul de scrisori invocat de reclamantă, între aceasta și Comisie, în legătură cu o altă procedură de atribuire, ar privi o cerere de informații suplimentare referitoare la anumite elemente ale ofertei și nu ar demonstra în niciun fel existența unei practici constante a Comisiei de a asculta ofertanții înainte de a respinge oferta acestora în temeiul unuia dintre criteriile de excludere menționate în regulamentul financiar.
- 99 În această privință, invocarea de către reclamantă a hotărârii Fabricom, punctul 57 de mai sus, ar fi lipsită de relevanță, întrucât în acea cauză Curtea ar fi cenzurat o

reglementare belgiană care excludea în mod automat persoanele însărcinate cu lucrările pregătitoare legate de un contract de achiziție publică de la participarea la procedura de atribuire a respectivului contract, în timp ce în speța de față Euphet nu ar fi fost împiedicat să participe la procedura de atribuire de către Comisie. Euphet ar fi prezentat, într-o primă etapă, o ofertă pentru care Comisia ar fi verificat, într-o a doua etapă, existența unui conflict de interese pe baza datelor care figurau în această ofertă și având în vedere natura contractului care urma să fie atribuit. Respingerea ofertei s-ar datora prin urmare existenței unui astfel de conflict de interese. Argumentarea reclamantei, care ar consta în afirmarea faptului că Euphet a fost victima unei excluderi automate, în măsura în care aprecierea concretă a existenței unui conflict de interese nu ar fi posibilă decât după atribuirea contractului, mai exact la momentul în care un contract specific este încheiat în temeiul unui contract-cadru, ar fi incompatibilă cu prevederile articolului 94 din regulamentul financiar. Într-adevăr, acest articol ar permite excluderea de la atribuirea contractului în discuție a candidaților sau a ofertanților care, chiar înainte de atribuirea contractului, se află deja în situație de conflict de interese.

- 100 În al treilea rând, Comisia subliniază că, după deschiderea ofertelor, niciunui ofertant nu i s-a adresat o cerere de informații cu privire la un eventual conflict de interese. În ceea ce privește pretinsa contradicție în argumentarea sa, aceasta răspunde că a solicitat într-adevăr anumitor ofertanți să demonstreze că ofertele lor fuseseră expediate în termenele prevăzute, din cauza caracterului ilizibil al ștampilei poștale aplicate pe plicurile care conțineau aceste oferte. Totuși, această situație nu ar fi comparabilă cu aceea a Euphet. După cum a constatat și președintele Tribunalului în ordonanța sa din 20 septembrie 2005, Deloitte Business Advisory/Comisia (T-195/05 R, Rec., p. II-3485, punctul 120), caracterul ilizibil al ștampilei poștale aplicate pe plicurile care conțin ofertele nu ar fi asimilabil unei insuficiențe intrinseci a ofertei propriu-zise.

Aprecierea Tribunalului

- 101 În primul rând, în ceea ce privește întrebarea dacă Euphet ar fi trebuit să fie invitată de Comisie să furnizeze informații suplimentare cu privire la problema conflictului

de interese, trebuie amintit că articolul 146 alineatul (3) primul paragraf din normele de aplicare prevede că solicitările de participare și ofertele care nu îndeplinesc toate cerințele esențiale prevăzute în documentele de invitare la licitație sau cerințele speciale stabilite în acestea sunt eliminate. Totuși, potrivit articolului 146 alineatul (3) al doilea paragraf, comisia de evaluare poate cere candidaților sau ofertanților să furnizeze materiale suplimentare sau să clarifice documentele justificative depuse în ceea ce privește criteriile de excludere și de selecție, într-un anumit termen limită.

- 102 Din chiar textul articolului 146 alineatul (3) al doilea paragraf din normele de aplicare rezultă că această dispoziție conferă comisiei de evaluare posibilitatea de a cere ofertanților informații suplimentare cu privire la documentele justificative depuse referitoare la criteriile de excludere și de selecție. Rezultă de aici că aceasta nu ar putea fi interpretată în sensul că ar impune comisiei de evaluare o obligație de a solicita ofertanților astfel de precizări (a se vedea în acest sens și prin analogie hotărârea Tribunalului din 8 mai 1996, Adia Interim/Comisia, T-19/95, Rec., p. II-321, punctul 44).
- 103 Prin urmare, în speță, Comisia a putut să se pronunțe în mod valabil pentru respingerea ofertei Euphet de la procedura de atribuire a contractului pe motivul unui conflict de interese, în sensul articolului 94 din regulamentul financiar și al articolului 9.1.3 din caietul de sarcini, fără a fi fost obligată să ceară informații suplimentare în temeiul articolului 146 alineatul (3) al doilea paragraf din normele de aplicare.
- 104 În al doilea rând, în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului protecției încrederii legitime, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței constante menționate la punctul 86 de mai sus, nimeni nu poate invoca o încălcare a principiului protecției încrederii legitime în lipsa unor asigurări precise care i-ar fi fost oferite de către administrație.

- 105 În speță, reclamanta se bazează pe o practică generală a Comisiei, care ar fi, de altfel, confirmată de jurisprudență, constând în solicitarea sistematică de informații unui ofertant înainte de a-l exclude.
- 106 Or, documentele prezentate de către reclamantă se referă la o singură cerere de ofertă la care ea însăși participase, și anume cererea de ofertă PO/2004-62/B3 cu privire la „Evaluarea *ex ante* a activităților unității Servicii și producție audiovizuală”. În plus, cererea de informații suplimentare formulată în această cauză de către comisia de evaluare se referea, pe de o parte, la faptul dacă „prezența Deloitte pe întreg continentul european, în 300 de orașe, [confirma] capacitatea sa de a acoperi operațiunile care făceau obiectul contractului în toate statele membre ale Uniunii Europene” și, pe de altă parte, la lipsa primirii unor „atestări de bună execuție”, iar nu la un risc de conflict de interese.
- 107 În plus, reclamanta nu prezintă niciun element concret din care să rezulte faptul că Euphet ar fi obținut de la Comisie asigurarea precisă că va primi, din partea comisiei de evaluare, o cerere de informații suplimentare cu privire la problema riscului de conflict de interese și cu privire la caracterul satisfăcător al răspunsului dat de către Euphet acestei probleme.
- 108 În aceste condiții, reclamanta nu s-ar putea prevala de o încălcare a principiului protecției încrederii legitime.
- 109 Această constatare nu este infirmată de invocarea de către reclamantă a hotărârii Fabricom, punctul 57 de mai sus, care tratează o problemă juridică și o situație de fapt care nu sunt analoage litigiului pe care Tribunalul trebuie să îl soluționeze în cadrul prezentei acțiuni.

- 110 În al treilea rând, trebuie respins argumentul reclamantei bazat pe încălcarea principiilor tratamentului egal și al nediscriminării și pe faptul că s-ar fi solicitat, de către Comisie, informații suplimentare altor ofertanți, în vreme ce Euphet nu ar fi avut posibilitatea de a se apăra și nici măcar de a-și prezenta punctul de vedere cu privire la riscul conflictului de interese. Principiul tratamentului egal impune ca situațiile comparabile să nu fie tratate în moduri diferite și ca situațiile diferite să nu fie tratate în același fel, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (hotărârea Fabricom, punctul 57 de mai sus, punctul 27). Ofertantul a cărui ofertă se află într-un plic pe care ștampila poștală este ilizibilă nu se găsește într-o situație comparabilă cu aceea a unui ofertant a cărui ofertă este insuficientă, întrucât, în primul caz, lipsa constatată de către Comisie este imputabilă unor elemente independente de voința ofertantului, în vreme ce, în al doilea caz, lipsa constatată este imputabilă unei insuficiențe intrinseci a ofertei. Respingerea ofertei Euphet nu aduce prin urmare atingere principiului tratamentului egal.
- 111 Prin urmare, încălcarea de către Comisie a principiilor tratamentului egal și nediscriminării nu este dovedită.
- 112 Trebuie așadar să se respingă al doilea motiv și, pe cale de consecință, concluziile care urmăresc anularea deciziei de respingere.
- 113 În ceea ce privește cererea de anulare a deciziei de atribuire a contractului unui terț, aceasta nu poate fi decât respinsă, ca urmare a respingerii cererii de anulare a deciziei anterioare, de care aceasta este strâns legată.
- 114 Rezultă din aceasta că recursul trebuie respins în întregul său.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 115 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 116 Întrucât în speță reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii de aplicare a măsurilor provizorii.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Obligă reclamanta, Deloitte Business Advisory NV, la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii de aplicare a măsurilor provizorii.**

Legal Wiszniewska-Białecka Moavero Milanesi

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 18 aprilie 2007.

Grefier

Președinte

E. Coulon

H. Legal